

Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Postboks 8112 Dep

NO-0032 OSLO

Samordnings- og beredskapsstaben

Deres ref.: 18/41-3

Vår ref.: 2018/3593 331.2 BOV

Vår dato: 6.9.2018

Unntatt offentlighet jf. offl. § 5 første ledd

Fordeling av fylkesvis skjønnsramme til kommunene for 2019

Fylkesmannen viser til departementets brev til Fylkesmennene av 29. juni 2018 vedrørende fordelingen av den ordinære skjønnsrammen til kommunene for 2019. Departementet har tildelt en felles ramme til Fylkesmannen i Oslo og Viken. Rammen tilsvarer nominelt rammen til de tre embetene samlet for 2018. For 2019-fordelingen har vi avtalt med de to andre embetene at vi fordeler nominelt samme beløp som for 2018 til kommunene i hvert vårt fylke. Det innebærer at vi for Østfold sin del har 39 millioner kroner til fordeling. Nedenfor fremgår fylkesmannens fordeling av den disponible rammen til kommunene i Østfold:

	Sum i kr.
0101 Halden	3300000
0104 Moss	5000000
0105 Sarpsborg	4600000
0106 Fredrikstad	8300000
0111 Hvaler	200000
0118 Aremark	600000
0119 Marker	300000
0121 Rømskog	0
0122 Trøgstad	500000
0123 Spydeberg	700000
0124 Askim	1200000
0125 Eidsberg	2200000
0127 Skiptvet	600000
0128 Rakkestad	1000000
0135 Råde	1700000
0136 Rygge	600000
0137 Våler (Østf.)	300000
0138 Hobøl	400000
UFORDELT	7500000
SUM	39000000

Av den totale rammen på 39 000 000 kroner som er tildelt holdes **7 500 000 kroner** tilbake til senere fordeling. **5 500 000 kroner** av de tilbakeholdte midlene vil primært bli tildelt til **fornyings- og innovasjonsprosjekter**. Det legges opp til at det blir eget søknadsopplegg knyttet til fordelingen av disse midlene.

Vi har også holdt tilbake **2 000 000 kroner** som **ikke** er øremerket et **spesifikt formål**, og som kan disponeres til å dekke opp for uforutsette økonomiske utfordringer som kan inntreffe i løpet av året. Dette er i tråd med departementets retningslinjer som forutsetter at minst fem % av rammen skal holdes tilbake for å dekke opp for uforutsette hendelser i løpet av året.

I departementets retningslinjer er det forutsatt at skjønnsmidler til ROBEK-kommuner alltid skal knyttes opp til en forpliktende plan for å komme i økonomisk balanse. Det blir også presisert at Fylkesmannen skal holde tilbake midler dersom planen ikke blir fulgt. I Østfold er det nå bare Halden kommune som er innmeldt i ROBEK. Kommunen har vedtatt en forpliktende plan for inndekning av merforbruk som følges opp med god margin. Kommunen har derfor fått tildelt skjønnsmidler på linje med øvrige kommuner i Østfold.

Kommunene ble i brev av 8. juni 2018 bedt om å komme med innspill om forhold som det bør tas hensyn til ved skjønnsfordelingen. Vi har mottatt svar fra 11 av 18 kommuner, og innspillene er vurdert og tatt hensyn til ved fordelingen. Tildelingen er drøftet i fylkesmannens ledergruppe, og det er også åpnet for innspill fra fagområdene hos Fylkesmannen. Ved skjønnsfordelingen har Fylkesmannen ellers lagt vekt på vår egen kjennskap til den enkelte kommune, og likedan tilgjengelig statistikk og informasjon om kommunene.

Som grunnlag for tildelingen er departementets brev av 29. juni 2018 og de tilsendte retningslinjene lagt til grunn.

Begrunnelse for vår fordeling

Inntektsnivå

For 2019 har vi fordelt 20,7 millioner kroner begrunnet i kommunenes inntektsnivå. Konkret har vi fordelt disse midlene på grunnlag av kommunenes nivå på frie inntekter korrigert for utgiftsbehov. Vi har her lagt til grunn regnskapsdata for 2017 presentert i kommuneproposisjonen for 2019. Ved vår tildeling har vi ikke tatt hensyn til inntekter fra eiendomsskatt og konsesjonskraft. De fire kommunene som har det høyeste nivået på frie inntekter korrigert for utgiftsbehov, Rømskog, Aremark, Marker og Hobøl, har ikke fått tildelt midler fra denne potten.

Utgiftsbehov

Ved fordelingen er det tatt hensyn til vesentlige utgiftskrevende forhold i kommunene som ikke er kompensert på annet måte. Utgangspunktet for fylkesmannens vurdering er forhold som kommunene har tatt opp. I tillegg er KOSTRA-data, annen tilgjengelig statistikk og vår egen kjennskap til kommunene tillagt vekt. I innspillene fra kommunene er det mange forhold relatert til utgiftsbehov som er tatt opp. Dette er forhold som er krevende for kommunene å innpasse i den ordinære budsjettammen. Vi har vurdert de ulike innspillene, og forsøkt å ta hensyn til disse. I vår vurdering har vi lagt vekt på at dette er forhold som

kommunene selv vanskelig kan påvirke og som ikke er oppfanget av inntektssystemet eller andre tilskuddsordninger.

Vi har sett på data fra Helsedirektoratet for kommunenes rapporterte utgifter til **ressurskrevende helse- og sosialtjenester** for 2017. Her har vi lagt kommunenes egenandel pr. innbygger til grunn, og da også tatt med egenandelen ved innslagspunktet på 1 235 000 kroner per bruker. De fem kommunene med høyest egenandel pr. innbygger har fått lagt inn kompensasjon for noe av gapet ned til de øvrige kommunene i fylket. Vi har lagt inn midler til Halden, Moss, Fredrikstad, Eidsberg og Råde begrunnet i dette forholdet.

Flere kommuner har tatt opp utfordringer disse kommunene har knyttet til **sosiale tjenester**. Dette er tatt hensyn til ved tildelingen ved at det er lagt inn midler til Moss, Fredrikstad, Aremark og Spydeberg. KOSTRA-data for 2017 er benyttet som grunnlag for å vurdere tildelingen av midler til dette formålet.

Utfordringer knyttet til **barnevern** er også tatt opp i henvendelser til Fylkesmannen. Kommunene i Østfold har i gjennomsnitt betydelig høyere utgifter enn landsnittet på dette området. Vi har fordelt midler til kommuner som har spesielle utfordringer innenfor denne tjenesten. Grunnlaget for tildelingen er KOSTRA-data for 2017. Det er tildelt midler til Eidsberg, Skiptvet, Rakkestad, Trøgstad, Spydeberg og Marker begrunnet i dette forholdet.

Hvaler kommune har en utfordring knyttet til at det i **ferieperioder** oppholder seg over 40 000 mennesker i kommunen, mens fastboende utgjør vel 4 000 innbyggere. Dette medfører merutgifter for kommunen, og gjør det utfordrende å dimensjonere tjenesten på enkelte områder. Kommunen har spesielt redegjort for merutgifter til brann- og redningstjenesten, helsetjenester, veivedlikehold og betjening av førstelinjetjenesten for publikum. Kommunen er tildelt 100 000 kroner begrunnet i dette forholdet.

Eidsberg kommune har trukket frem Høytorp Fort i sin søknad. Kommunen legger ned betydelige ressurser med å sikre Høytorp Fort som **kulturminne** og tur- og friluftsområde, og ved vår tildeling av midler er det tatt hensyn til dette forholdet.

Det er også flere andre forhold vi har tatt hensyn til der grunnlaget blant annet er innspill fra kommunene. I tillegg har vi vurdert disse forholdene opp mot KOSTRA-data og annen tilgjengelig statistikk. Her kan nevnes at vi ut fra dette har tatt hensyn til utgiftsutfordringer knyttet til høy arbeidsledighet og grensen mot Sverige.

Historisk fordeling

Forholdene i kommunene i Østfold som begrunner tildeling av midler har i stor utstrekning en permanent karakter. Vi har derfor valgt å legge vekt på tidligere tildeling, og har lagt til midler til kommuner for å **unngå at noen kommuner får for stor reduksjon i forhold til året før**. Fylkesmannen ser også fordelene ved at dette bidrar til en rimelig grad av forutsigbarhet for den enkelte kommune. For 2019 har Hobøl kommune fått en påplussing på 400 000 kroner begrunnet i denne sluttvurderingen.

Avslutningsvis vil Fylkesmannen påpeke at kommunene i Østfold gjennomgående har et **lavt inntektsnivå**, og det er samtidig vanskelig å skille mellom kommunene. Data fra kommuneproposisjonen for 2019 viser at kommunene i Østfold i 2017 i gjennomsnitt var blant de fylkene som hadde det laveste nivået på utgiftskorrigerede frie inntekter (ekskl. eiendomsskatt og konsesjonskraft). Østfoldkommunene hadde i gjennomsnitt lavest korrigerede inntekter av alle fylkene i 2012, 2013, 2014 og 2016. Fylkesmannens inntrykk er

ellers at kommunene i fylket gjennomgående har store **levetårutfordringer**. Kommunene gjør en stor innsats for å oppnå en økonomisk balansert utvikling, men Fylkesmannen ser at dette er svært utfordrende for mange av kommunene. Vårt inntrykk er at dette delvis henger sammen med kombinasjonen av lave inntekter og store levetårutfordringer. KOSTRA-data viser at gjennomsnittlig **netto driftsresultat for Østfold-kommunene de siste åra har vært til dels betydelig svakere enn landssnittet**. Dette tilsier at kommunene har en utfordrende situasjon, og at det er helt nødvendig med betydelige utgiftsreducerende tiltak.

På bakgrunn av det lave inntektsnivået og utfordringene kommunene i fylket ellers sliter med virker det urimelig at skjønnsrammen til Østfoldkommunene ble betydelig redusert fra 2014 til 2015 ved at rammen ble redusert fra 63,4 millioner kroner til 39 millioner kroner. Utslaget ble spesielt stort i Østfold som følge av at rammen til inntektssvake kommuner i Sør-Norge ble trukket ut av skjønnsrammen. Dette henger sammen med at Østfold fikk den største andelen av denne rammen av alle fylkene i 2014 med 20 millioner kroner.

Med hilsen

Espen Pålsrud e.f.
ass. fylkesmann

Birger Overskott
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

VEDLEGG